

ona ponekad ima običaj da silazi u neke neobične provalije što su se noću stvarale u vrtu i da se tu neko vreme zadržati. Dao bi sve na svetu da sazna šta se tamo govorilo. Jednom je uspeo da se primakne sasvim uz rub provalije u koju je majka tek bila sišla, ali nije smogao snage da zaviri. Kasnije se majka smirila; šetala je mnogo umerenije i ni s kim nije govorila. Ponekad je hvatala ptice i zabavljala se s njima.

Rastanak s iznajmljenom kućicom bio je tužan. Brem je tu bio proveo svoj najdragoceniji deo života. Zaključavajući vrata, on se setio prvog dana provedenog u njoj i shvatio da su se ipak mnoge stvari od tada promenile. Život ga je polako napuštao, iz mišića je nestajala snaga, iako su prsti savršeno radili posao, kosa mu je osedela, a odelo postalo široko, neudobno. Sve je to iznenada uočio. A čudno, sestre su ipak ostajale mlade, iako nešto starije od majke. Ona se neprimodno počela obnavljati, dobijala je snagu iz dana u dan, mladost joj se vraćala. Gledajući je tako svežu i jaku, Brem je mnogo teže shvatao svoj položaj u predstojećem životu porođice, jer kao da se njena nova snaga suprotstavljala svemu onome što je imalo da se dogodi. Ali, nije se imalo kud. Život je utrošen zbog jednog jedinog cilja i njemu se mora pokoravati.

Brem je sedeo u svojoj sobi pored otvorenih vrata i dozvao majku: »Majko, ... dođi! Pre toga zapuši usta mojim sestrama!« Majka se prevarila. Ušla je u sobu misleći da njen sin bunca, ali kada je ugledala njegove zdrave i jasne oči, shvatila je prevaru, i hoteći da zaustavi nesreću, krenula nećujno nazad. »Ja sam dugo razmišljao. Rešio sam da tebi i sestrama nešto poklonim. Pažljivo i dugo sam to radio.«

Nije mu odgovorila. Na usnama se moglo pročitati da ponešto sluti, ali se po očima gotovo sigurno moglo videti da je iznenađena. Nije imala vremena da prizove svoje kćeri i da s njima pokuša da ga zaustavi, jer je porodični požar uhvatio maha, kao bolest kojoj nema leka. Tako su ostali sami.

Brem je otvorio kutijicu u kojoj su bili uredno poslagani nožići. Pozvao je prstom majku da sedne pored njega i stavio joj je kutijicu u krilo. Gledala je u bele nožiče kao da gleda u nebo koje je odjednom svo postalo duga. Povremeno ih je gladila i prislanjala na lice. Ništa mu nije govorila, samo ga je ponekad poledala u oči i opet nastavila da miluje bodeže. Brem se pitao da li zna da sada od ovoga ne može pobeći. On se radovao što je upravo nju pridobio za kraj svoga plana, što se upravo ona prevarila.

Kao da su silazili u neke memljive podrumne u kojima već dugo traju velike svečanosti: ljudi, biljke, mora, životinje, sve to tamo duboko ispod zemlje govori, viče, posmatra i tako živi.

Brem je izvadio bodeže iz kutijice i započeo da ih zabada u svoje telo. Prvi ubodi su bili smeli i precizni, kao da ih je pre dobro izučio, ali kada je telo počelo da malakše, a zajedno s njim i ruke u koje se najviše uzdao, on kao da se nečemu iznenadio, pa je za trenutak zastao. Tada su majčine oči odjednom počele da se povećavaju. Rasle su i gutale pred sobom sve kao bujica. Majčino telo se začas pretvorilo u okruglu, pihtijastu masu koja je celom površinom podrhtavala, jer je iz njenog središta nešto divljački pulsiralo i svojom snagom širilo rubove oka. Sestre nisu imale vremena ni da ogrnu svoju golotinju; dva teška uzastopna bubrenja uvukla su ih u sebe. Ostatak kuće, vrt i drveće ispred kuće, nestajali su u njima uz neki mukli, tup ritam.

Zaboravivši se u ludom uništavajućem zanosu, oči se otkotrljaše niz ulicu ostavljajući pustoš za sobom. Kada su stigle do mora, bile su velike kao planina. Ljudi, što su ih posmatrali s druge strane mora, bili su spremni da beže čim bi primetili da nestaje i mora.

Dve ogromne kugle zaroniše i smiriše se.

Dve pesme

stanoje makragić

ZIDANJE SKADRA

*Danju zidamo sveti hram
Obnoć ga neko ruši*

*Ko to ruši sveti hram
Pitaju nas majstori i zidari
Noću čuvamo sveti hram*

*Gledaju nas iz mraka
Dva plamena oka
I škljocaju dugi beli zubi*

*To su oči našeg oca
Onog što mrzi što ne ljubi*

VELIKI OTAC

*Iza sedam planina i reka
Kažu živi naš veliki otac
Nas tri brata krenusmo u svet
Da našeg oca tražimo
Posle tri godine
Vrati se najstariji brat
Prašnjav i bled i nem
Sagradi kuću u selu i tu osta*

*Posle sedam godina
Vratio se srednji brat
Ko prosjak oca nije našao
Ostade da živi u našoj kući*

*Posle deset godina
Dođem ja u čarobnu goru
Na granama sede vile
I češljaju zlatne kose
I jezera izlazi aždaja
I druga čudovišta
Idem majci Vetrova
Sunčevoj majci Mesečevoj majci
Od mog oca ni traga*

Vratio sam se slep i hrom

*Iza sedam planina i jezera
Naš otac se pojavljuje
Pretvoren u vuka
Oko našeg sela kurjaci urlaju
I strah nam uteruju u kosti*

Približavanje

sonja krstanović

*Iz mene trava nikne zelena gusta
Zvijeri tvoje u nju zalutaju*

*Iz mene poteče rijeka mrzla hujna
Zvijeri se tvoje u njoj okupaju*

*Iz mene grane sunce
Zvijeri tvoje ogrije*

*Iz mene noć naraste
Od zvijeri nas tvojih skrije*

*Iz tebe nikne trava zelena gusta
Moje zvijeri u nju zalutaju*

*Iz tebe poteče rijeka mrzla hujna
Moje se zvijeri u njoj okupaju*

*Iz tebe grane sunce
Moje zvijeri ogrije*

*Iz tebe noć naraste
Od mojih nas zvijeri skrije*

kora

radenković milovan

*Kora mog mozga
po tvrdnji biologa je
išarana
kao lopta mog brata*

Nisam poverovao

*Vidim
samo ravnu površ*